

Заняття третє Школи пацифізму.

Джерела для самостійного ознайомлення

Депортація Свідків Єгови у Сибір <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/kviten/8/1951-operaciya-pivnich> + політичні репресії проти сумлінних відмовників – злочини комуністичного режиму <https://t.me/sheliazhenko/391>

Призов на строкову службу в окупації. Як не стати розхідним матеріалом Росії <https://realgazeta.com.ua/pryzov-na-strokovu-sluzhbu-v-okupatsii-yak-ne-staty-rozkhidnym-materialom-rosii/>

«Відправлять штурмувати Запоріжжя, Павлоград». Росія почала осінній призов в окупації. Як це відбувається <https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryzovya-pryzov-do-armiyi-rosiyi-v-okupatsiyi/33149680.html>

Заява про сумлінну відмову від військової служби та про ненасильницький спротив російській агресії <https://pacifism.org.ua/doc/co-leaflet.pdf>

Гра “Ні війні” <https://pacifism.org.ua/notowargame>

#RefuseWar Український Рух Пацифістів відзначив Міжнародний день сумлінної відмови 15.05.2024 <https://youtu.be/JiY-IICzwOc>

Парламент вступився за сумлінних відмовників від військової служби <https://www.civilni.media/72/>

Припинити примус до військової служби, скасувати обмеження на виїзд чоловіків за кордон <https://youtu.be/A9KAydXGqOE>

Порушення права на сумлінну відмову від військової служби в Україні <https://youtu.be/o3-7145J7Ao>

Лідер українських пацифістів Юрій Шеляженко взяв участь у воркшопі Ради ООН з прав людини щодо людського права на сумлінну відмову від військової служби <https://t.me/sheliazhenko/285>

Висновок спеціаліста (amicus curiae) про право людини на сумлінну відмову від військової служби у справі Михайла Яворського <https://www.researchgate.net/publication/370561573>

Твоє право на свободу віросповідання. Посібник для віруючих, релігійних громад та посадових осіб органів влади <https://irs.in.ua/files/publications/2020.08.25-PAX-Maksym-Vasin-handbook-UKR-web-version.pdf>

Запис молитовного служіння Квakerів, яке дух рухає утворити Збори Друзів України <https://friends.org.ua/minutes-of-the-worship-of-quakers-led-by-the-spirit-to-establish-meeting-of-friends-of-ukraine-in-ukrainian> ; дивіться також Мирне свідчення <https://friends.org.ua/peace-testimony-ukr> та “Stop persecuting conscientious objectors in Russia and Ukraine, Quakers say” <https://www.quaker.org.uk/news-and-events/news/stop-persecuting-conscientious-objectors-in-russia-and-ukraine-quakers-say> а також: International Standards on Conscientious Objection to Military Service Revised Edition: 2024 <https://quno.org/sites/default/files/resources/CO%20International%20Standards%20June%202024%20-%20Final.pdf>

Верховний Суд (Україна) звільнив в'язня сумління: сумлінного відмовника Віталія Алексеєнка <https://ebco-beoc.org/node/572>

Військовозобов'язаний через релігійні переконання просив направити його на альтернативну службу, — Верховний Суд звернув увагу, що суди не з'ясували всіх обставин і скасував вирок <https://sud.ua/uk/news/publication/279611-voennoobyazanny-po-religioznom-ubezhdeniyam-prosil-napravit-ego-na-alternativnyu-sluzhbu-verkhovnyy-sud-obratil-vnimanie-cho-sudy-ne-vyyasnili-vsekh-obstoyatelstv-i-otmenil-prigovor>

Україна кричуще порушує людські права активістів мирного руху і сумлінних відмовників від військової служби <https://wri-irg.org/uk/story/2023/ukrayina-krychushche-porushuye-lyudski-prava-aktyvistiv-myrnoho-rukhu-i-sumlinnykh>

Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1975-12#Text>

Положення про порядок проходження альтернативної (невійськової) служби та перелік релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2066-99-%D0%BF#Text>

ККС ВС визначив, коли релігійні переконання громадянина виключають кримінальну відповідальність за ухилення від призову на військову службу під час мобілізації за ст. 336 КК України <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1602486/>

Публікації Україна і Росія дискримінують відмовників від армії: європейська доповідь (2020) <https://truth.in.ua/upublic/930/>

IFOR в ООН 31.03.2023: право на сумлінну відмову від військової служби має бути захищене <https://youtu.be/QPU2NBOgbao>

Верховний Суд: вступ Українського Руху Пацифістів у справу Андрія Вишневецького на боці позивача <https://youtu.be/lhXOgMICJGc>

На засіданні Ради ООН з прав людини 10 липня Антивоєнний Інтернаціонал (<https://webtv.un.org/en/asset/k18/k18lw3sbl6?kalturaStartTime=2370>) закликав Росію припинити незаконну збройну окупацію України, припинити призов на військову службу на окупованій території та мілітаризацію дітей і закликав Україну припинити переслідування сумлінних відмовників та правозахисників, які їх підтримують. У виступі згадувалися репресії проти в'язнів сумління Дмитра Зелінського та Віталія Алексеєнка, переслідування Українського Руху Пацифістів і його керівника Юрія Шеляженка <https://t.me/sheliazhenko/402>

10 березня 1987 року Комісія ООН з прав людини визнала правом кожної людини сумлінну відмову від військової служби <https://t.me/sheliazhenko/351>

EBCO report on conscientious objection to military service in Europe 2023/24 (доповідь Європейського бюро сумлінної відмови про сумлінну відмову від військової служби в Європі у 2023-24; включаючи ситуацію в Україні та ганебні правопорушення путінського і лукашенківського режимів) https://ebco-beoc.org/sites/ebco-beoc.org/files/2024-05-15-EBCO_Annual_Report_2023-24.pdf

Conscientious objection in 2023-24 in Ukraine (розділ доповіді про порушення права на сумлінну відмову в Україні у 2023-24) <https://ebco-beoc.org/ukraine>

Nazi deserter hails long-awaited triumph (дезертир з нацистської армії святкує довгоочікуваний триумф) <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8244186.stm>

Премія імені Людвіга Баумана українським https://t.me/pacifism_org_ua/213 російським https://t.me/pacifism_org_ua/215 та білоруським https://t.me/pacifism_org_ua/212 пацифістам

Conscientious Objectors Commemorative Stone (пам'ятник сумлінним відмовникам на площі Тавісток у Лондоні, Велика Британія) https://en.wikipedia.org/wiki/Conscientious_Objectors_Commemorative_Stone

Monuments for deserters: a particularity of German memory culture (пам'ятники дезертирам: особливість німецької культури пам'яті) https://www.hej-hermes.net/files/ugd/f067ea_2c820425342f4ef9a34d9105f46c6f54.pdf

УВКПЧ и отказ от военной службы по соображениям совести <https://www.ohchr.org/ru/conscientious-objection> + отказ по убеждениям https://www.ohchr.org/sites/default/files/ConscientiousObjection_ru.pdf

"В военкомате сразу стали угрожать". Как российские мужчины борются за право на альтернативную службу во время войны в Украине

<https://www.currenttime.tv/a/kak-rossiyskie-muzhchiny-boryutsya-za-pravo-na-alternativnuyu-sluzhbu/32382589.html>

Висновок amicus curiae для Верховного Суду (Україна) у касаційному розгляді кримінального провадження щодо Віталія Алексеєнка, на підтримку сторони захисту <https://www.researchgate.net/publication/371063897> + Amicus curiae brief for the Supreme Court (Ukraine) in the cassation proceedings in criminal case of Vitaliy Alexeienko, in support of the defendant

<https://www.researchgate.net/publication/371044061>

OHCHR and conscientious objection to military service

<https://www.ohchr.org/en/conscientious-objection>

Oral statement given at Interactive dialogue on the situation in Ukraine

<https://wri-irg.org/en/story/2024/oral-statement-given-interactive-dialogue-situation-ukraine-un-human-rights-council-56th>

Human Rights Violations Concerning Mobilization and

Related Issues in the Ukrainian Territory. Written statement submitted by War Resisters International

<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/178/79/pdf/g2417879.pdf>

8th October 2024 WRI statement

<https://webtv.un.org/en/asset/k15/k15e27jk6n?kalturaStartTime=1990>

Story from a Ukrainian Conscientious Objector

<https://qceablog.wordpress.com/2024/04/23/story-from-a-ukrainian-conscientious-objector/>

Conscientious objection to military service. Reports of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights:

<https://undocs.org/en/A/HRC/56/30> + <https://undocs.org/en/A/HRC/41/23> + <https://undocs.org/en/A/HRC/50/43>

Міністерство закордонних справ України на запит пацифістів підтвердило, що Україна як член Ради з прав людини ООН виступила співавтором проекту резолюції А/НRC/51/L.8 та підтримала прийняття відповідної резолюції А/НRC/RES/51/6 Ради з прав людини ООН № 51/6 від 6 жовтня 2022 «Сумлінна відмова від військової служби» <https://t.me/sheliazhenko/322>

Мобілізація віруючих і альтернативна служба під час війни: питання та відповіді <https://irs.in.ua/p/103>

Незабезпечення Свідкам Єгови можливості реалізувати їх право на альтернативну службу є втручанням у їх свободу сповідувати свою релігію – рішення суду <https://sud.ua/uk/news/publication/304855-neobespechenie-svidetelyam-iegovy-vozmozhnosti-realizovat-ikh-pravo-na-alternativnuyu-sluzhbu-yavlyaetsya-vmeshatelstvom-v-ikh-svobodu-ispovedovat-svoyu-religiyu-reshenie-suda>

Війна і свобода совісті: чи можна відмовитися від служби у ЗСУ через релігійні переконання? Говоримо із дослідником релігії і права Дмитром Вовком та директором ХПГ Євгеном Захаровим <https://khp.org/1608811455>

Відмова від військової служби з релігійних міркувань: свобода совісті чи ухилення? <https://unba.org.ua/publications/9533-vidmova-vid-vijs-kovoi-sluzhbi-z-religijnih-mirkuvan-svoboda-sovisti-chi-uhilennya.html>

Лист Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра Лубінця Виконавчому секретареві Громадської організації «Український Рух Пацифістів» Юрію Шеляженку № 241.8/Ш/160.7/23/23/55 від 03.03.2023 р. <https://t.me/sheliazhenko/137>

Hiroaki Kuromiya (2012). *Conscience on Trial: The Fate of Fourteen Pacifists in Stalin's Ukraine, 1952-1953*. University of Toronto Press.

Michael Wiener and David Fernández Puyana (eds). *A Missing Piece for Peace: Bringing Together the Right to Peace and Freedom of Conscientious Objection to Military Service*. UPEACE Press 2022. <https://www.upeace.org/wp-content/uploads/2024/01/Wiener-and-Fernandez-A-Missing-Piece-for-Peace.pdf>

Özgür Heval Çınar (2013). *Conscientious Objection to Military Service in International Human Rights Law*. Palgrave Macmillan.

Hitomi Takemura (2009). *International Human Right to Conscientious Objection to Military Service and Individual Duties to Disobey Manifestly Illegal Orders*. Springer

John Whiteclay Chambers (1993). *The New Conscientious Objection: From Sacred to Secular Resistance*. Oxford University Press